

ZÁPIS

49. zasedání Výboru ze dne 28. listopadu 2025 Správa železnic, Dejvické nádraží, Masarykův salonek, Václavkova 1

Hlavním tématem neformálního setkání v budově Správy železnic (SŽ) byla přednáška Dr. Elledera (ČHMÚ) „Povodňové značky na objektech železnic, vznik, historie a jejich význam“. **Přednášku a následnou diskusi účastníků inicioval na popud veřejnosti ČNV ONK s cílem propojit dvě státní instituce (SŽ a ČHMÚ, případně podniky Povodí), aby spolupracovaly při evidenci, údržbě a zachování povodňových značek na objektech železnice.** Železnice se nyní rychle modernizuje a je tu nebezpečí, že některé vyznačené výšky povodní bez náhrady zmizí. Nedávno (2025) zmizely značky povodní kolem Berounky vyznačené na místních propustcích v oblasti kolem Karlštejna, a to byl hlavní impuls pro uskutečnění výše uvedeného setkání.

Výstavbu železnic, ať už jde o počáteční fázi ve 40. letech, anebo asi nejdynamičtější fázi výstavby v 70. letech až do konce 19. století, provázely povodně a často extrémní povodně. Některé železnice je prodělaly ještě ve fázi výstavby, jiné, už hotové, byly těžce poškozeny. Železniční inženýři měli možnost se mnohokrát poučit a věci napravit. Ukazují to i značky povodní umístěné na propustcích a viaduktech. Železniční společnosti pravděpodobně systematicky vyznačovaly výšky vody za povodní na objektech dráhy.

Význam značek povodní obecně není jen v tom, že je takto konzervována výška nějaké historické povodně. Informace je určena i veřejnosti a tomu, aby informace byla dostupná na konkrétním místě. Ukazuje nám limity možných budoucích povodní. **Důsledné zachování povodňových značek na tělese dráhy by mělo být chápáno jako služba veřejnosti, za kterou nikdo sice nezaplatí, ale která však z pohledu rozpočtu na rekonstrukce tratí nic nestojí. Správa železnic tím přispívá k prevenci protipovodňové ochrany široké veřejnosti a chová se tak udržitelně při rozvoji a modernizaci infrastruktury státu.**

Teprve v roce 1875 vznikla hydrografická komise Království českého, z nutnosti zabývat se měřením vodních stavů po několika extrémních povodních v 19. století. Často právě **jen a pouze na železnici byly některé povodňové značky zaznamenány ještě před vznikem této instituce. Tyto značky, pokud jiné údaje neexistují, mohou mít velký význam při zpracovávání N-letých průtoků, za které je zodpovědný ČHMÚ** (ve smyslu Věstníku MŽP ČR, částka 2/1997).

Z diskuse se zúčastněnými zástupci SŽ vyplývá, že aby ve spolupráci s ČHMÚ (nebo příslušným podnikem Povodí) bylo možné značky povodní rehabilitovat, nebo u nových staveb modernizovaných tratí automaticky vracet do stejné výšky ve vhodném provedení, je třeba realizovat následující kroky:

- ČHMÚ obdrží seznam staveb, kde byla v roce 2025 zahájena realizační fáze a seznam staveb, kde bude realizační fáze zahájena v roce 2026. U staveb, kde již byla provedena či zahájena soutěž o zhotovitele, je třeba možnost instalace povodňových značek na modernizovaných objektech sjednat individuálně, zde není možné podmínky do realizační fáze přidat dodatečně.

- (SŽ): U investičních akcí, které vstupují do projektové přípravy, bude stanovena podmínka zpracování evidence povodňových značek, do fáze realizace bude stanovena podmínka zanesení těchto značek do nových/modernizovaných objektů. Bude vedeno jednání s ČHMÚ o podobě těchto značek (podrobnější postup evidence, včetně vhodného zpracování značek povodní by měl být popsán v *metodické příloze*).
- (SŽ): Není možné databázi pouze zpracovat, bude třeba ji neustále aktualizovat, doplňovat, spravovat. Bylo by vhodnější, kdyby správcem a vlastníkem dat byl ČHMÚ a SŽ spolupracovala (ideálně se pokusit o grant TAČR). V opačném případě je třeba projednat s úsekem provozuschopnosti SŽ, který je správcem objektů.
- Projektová dokumentace bude obsahovat informace o povodňových značkách.
- U aktuálně dokončované stavby Optimalizace trati Karlštejn (mimo) – Beroun (mimo) bude s technickým zorem investora sjednáno dodatečné umístění povodňových značek na mostní objekty či propustky, pokud **podklady pro umístění těchto značek** (seznam značek se souřadnicemi v podobě souboru *.xls či GIS databáze) **budou předány Českým hydrometeorologickým ústavem na SŽ-O06 nejpozději do 10.1. 2026.**
- Bylo by vhodné oslovit zájemce o historii železnic, či veřejnost k zaslání informací, fotodokumentace ještě existujících, anebo již zaniklých objektů, např.:
 - Výzvu tohoto druhu lze zveřejnit v aplikaci značky povodní (ČHMÚ, Elleder).
 - Zároveň bude v r. 2026 požádán odbor komunikace (SŽ-O27, p. T. Johánek) o zveřejnění výzvy, například následně (souběžně?) po vydání populárně-naučného **článku v časopise Moderní železnice¹** (prověří K. Vančura, do konce r. 2025 s tím, že adekvátní článek by byl zveřejněn v I. Q. příštího roku, optimálně v lednu, **uzávěrka MŽ je 5.12.2025**), ve výzvě bude vhodným způsobem stanoveno, komu se údaje budou posílat a kdo je (v ČHMÚ) bude evidovat;

L. Elleder konstatoval, že komplexní evidence povodňových značek zatím neexistuje. Řadu objektů soustředil společně s několika spolupracovníky ve vlastní databázi. Geograficky je vše zatím omezeno na částečný průzkum kolem řeky Vltavy, Labe, Sázavy, Jizery a Berounky. Omezený seznam poskytuje „Místopis povodňových značek“ J. Marholda z let 1966 až 1967, dále podélné profily řek (mapy) z období 1890–1960, nezvěstný historický soupis provedený v Praze technickým oddělením místodržitelství při osazování asi 200 značek (dnes existuje již jen 50 objektů). Za posledních sto let zmizelo podle případových studií ca 80% objektů se značkami, a to se týká i železnic. **Jsme v situaci dynamicky se měnícího klimatu a nemůžeme si dovolit ponechávat cenné informace bez užitku a dovolit, aby dodnes zachované povodňové značky zbytečně mizely.**

Přednášející představil webovou aplikaci, ve které ČHMÚ má povodňové značky evidované. Aplikace ČHMÚ povodňové značky je veřejně přístupná:
<https://chmi.maps.arcgis.com/home/item.html?id=7d0075f4c65646ee81db36ac7cbb6f3b>

Přednášku doplnil na místě prezentovanou fotodokumentací i osobními zkušenostmi emeritní geodet a kartograf **Ing. Zvonimír Dragoun** (kontakt: u předsedy ČNV ONK).

V druhé části jednání (po přestávce) byly v rámci činnosti ČNV ONK přítomným představeny hlavní body **jednání Národní platformy pro omezování následků katastrof** (19. listopadu 2025, poradní orgán ministra ŽP; dále jako NP DRR), které představila paní **Daniela Slavíčková** (MŽP ČR, odbor bezpečnosti).

¹ Článek v lednu 2026 najdete zde: <https://www.spravazeleznic.cz/moderni-zeleznice/archiv>

Výtah informací z JEDNÁNÍ NP DRR (MŽP, D. Slavičková, převzato ze zápisu NPDRR):

Účastníci zasedání dostali možnost vyjádřit se do 27.11. 2025 k materiálu **Informace o naplňování cílů Rámce ze Sendai pro snižování rizika katastrof 2015-2030** připravovaný MŽP pro vládu. (Pozn. NP DRR je povinna stávající vládě do konce r. 2025 materiál předložit, což je v době předání moci vládě nové asi neefektivní. Vláda nová mu již nejspíš nebude věnovat pozornost).

V bodě DRR v rámci OBSE informovala **Mgr. Hana Volná** (MZV) o průběhu **fóra o ekonomické a environmentální dimenzi OBSE**, které se uskutečnilo **v září v Praze**. Poprvé byl připraven interaktivní jarmark, na kterém jednotlivé státy mj. prezentovaly své aktivity v oblasti snižování rizik katastrof. ČR zde měla vlastní stánek, který vzbudil velký zájem. Mgr. Volná avizovala, že i skrze OBSE je možné se zapojit do environmentálně-adaptačních projektů v zemích západního Balkánu, východní Evropy a střední Asie.

Mgr. Annou Bromovou (CzechGlobe) byly prezentovány výstupy studie „Cesty k naplnění vize resilientní společnosti“. Jednalo se o kvalitativní sociálně-vědní výzkum (participativní workshopy, rozhovory, rešerše). Cílem bylo vytvořit s aktéry vizi budoucnosti české společnosti, která je odolná vůči katastrofám. Zároveň byly hledány cesty směrem k této realizaci, konkrétní aktéři a konkrétní kroky vedoucí k naplnění vize.

Byly popsány tři hlavní rozvíjené části vize

- 1) podpora spolupráce s místními komunitami a přenos znalostí odspodu nahoru;
- 2) reflexe zkušeností a zavádění poučení a vize do praxe;
- 3) funkční autonomie místní samosprávy i komunity.

Studie (SYRI) je k dispozici na webu: <https://resiliencnimysleni.cz/>

Kontakt: SELab@czechglobe.cz

Příručka 72hod byla distribuována do domácností (distribuce stále probíhá). D. Slavičková poděkovala za spolupráci a připomínkování příručky, kterou koordinovalo MV ČR (Oddělení strategické komunikace KRIT MV ČR, Jan Pařawa). Příručka je k dispozici široké veřejnosti na webu MV ČR: <https://www.72h.gov.cz/cs>

Mgr. Magdalena Davis, Ph.D. (Člověk v tísni) představila připravovanou „Příručku ke katastrofám“. Nejedná se o příručku, která by řešila jen likvidaci škod po katastrofách nebo jen přípravu na akutní fázi, ale byla snaha téma pojmut celistvě. Zvláštní důraz byl kladen na dlouhodobou obnovu po katastrofě (např. jak posilovat obydlí, jak adekvátně nakládat s krajinou). Příručka je určená obyvatelstvu obecně a obcím. Rozdělena je na pět kapitol – povodně a záplavy, bouře a tornáda, požáry, sucho, resilienční myšlení a adaptace na klimatickou změnu. Předpokládaný termín finalizace příručky je v 1. kvartále příštího roku, je stále možnost se do přípravy příručky Člověka v tísni zapojit (Kontakt: magdalena.davis@peopleinneed.net).

D. Slavičková dále informovala o setkání se zástupci České rady dětí a mládeže (ČRDM), s nimiž se dohodli na zorganizování kulatého stolu s tematikou připravenosti mladé generace na katastrofy/mimořádné události. ČRDM je schopná vybrat osoby (určený věk, z různých krajů apod.) a spolupracovat na přípravě akce i dílčích aktivit během kulatého stolu. Kulatému stolu bude nejspíše předcházet také postoupení formuláře s jednoduchými otázkami. Cílem by mělo být základní zmapování připravenosti mladé generace na mimořádné události, zjistit např.:
- zda se k mladé generaci dostávají informace ohledně projektů zaměřených na přípravu

obyvatel v případě krizové situace (např. 72 hodin);

- zda mladí vědí, jak postupovat v případě náhlé mimořádné události, případně kde nejčastěji získávají informace k takovým situacím (sociální sítě/veřejnoprávní média/rádio/škola/rodina,...);

- zajímají se o možnosti přípravy na mimořádné události? Jaký je jejich vlastní přístup v této oblasti - očekávají řešení situace pouze ze strany státu, nebo se přiklánějí k nutnosti posílit vlastní odolnost a schopnost reakce?;

- mají zájem naučit se např. základní postup poskytování první pomoci?;

- jak vnímají zastoupení vzdělávacích okruhů a témat z bezpečnosti a katastrof / mimořádných událostí ve školních osnovách, resp. na způsob výuky o této oblasti ze strany škol?

Téma revize krizové legislativy. V červnu 2025 proběhlo první zasedání pracovní skupiny, jejímž účelem je navázat na nedokončený proces změn krizových právních předpisů, zohlednit připomínky Legislativní rady vlády a zejména dopracovat návrh podle aktuálních legislativních i nelegislativních potřeb a zkušeností. Podnětem MŽP a ČKAIT byl návrh úpravy současného legislativního nastavení využití služeb profesionálů během záchranných a likvidačních prací (chybějící rámec způsobu spolupráce, nedostatečná koordinace). Dále byla navržena možnost zřízení tzv. „obecních krizařů“. Jednalo by se o pomocné síly starostů v nejmenších obcích. Mgr. Davis podpořila návrh zřízení obecních krizařů. Návrh by ovšem ještě rozšířila o zaměstnání odborníků, kteří by byli schopni obcím poradit, jak a co prioritně opravit tak, aby provedené opravy měly pozitivní vliv na mitigaci škod potenciálně způsobených následující krizí. Mgr. Bromová navrhovala přesunutí role „obecního krizaře“ na krajskou úroveň. V tomto podání by se jednalo o týmy expertů, které by byly neustále k dispozici starostům v případě krize. Mgr. Bromová taktéž upozornila na nedostatečné proškolení obecních krizařů.

V poslední části jednání již tradičně vystoupil místopředseda Výboru, **Jan Soviš** (MZV ČR, odbor bezpečnosti) a přednesl ucelený **přehled aktualit z oblasti legislativních změn v oblasti zajišťování ochrany, obrany a bezpečnosti státu**. Přehled aktualit za rok 2025 je k dispozici na vyžádání (obsáhle ppt prezentace) a se souhlasem autora bude umístěn na web ČNV ONK.

Předsedající poděkoval přednášejícím i přítomným posluchačům za účast a jednání v 15.45 ukončil s konstatováním, že příští zasedání se uskuteční až v novém roce.

Zapsal dne 2.12. 2025 K. Vančura

Revizi zápisu provedli O. Ledvinka (revizor Výboru) a M. Pecha (tajemník Výboru)

Přílohy zápisu:

Příl_1_CNV49_Povodňové značky na železnici_EllederČHMÚ

Příl_2_CNV49_Aktuality_zajišť_bezpečnostiČR_listopad2025

PS: Dodatečně připojen pro informaci odkaz na materiály z akce pořádané ČHMÚ a WMO:

Second Regional Scientific Forum: Bridging Research and Operations in an Earth-System Approach – Increasing Water and Heat Resilience in RA VI, **4–6 November 2025, Praha:**

All Forum materials are now available on the WMO Event site:

<https://community.wmo.int/events/meeting/bridging-research-and-operations-earth-system-approach-increasing-water-and-heat-resilience-ra-vi>